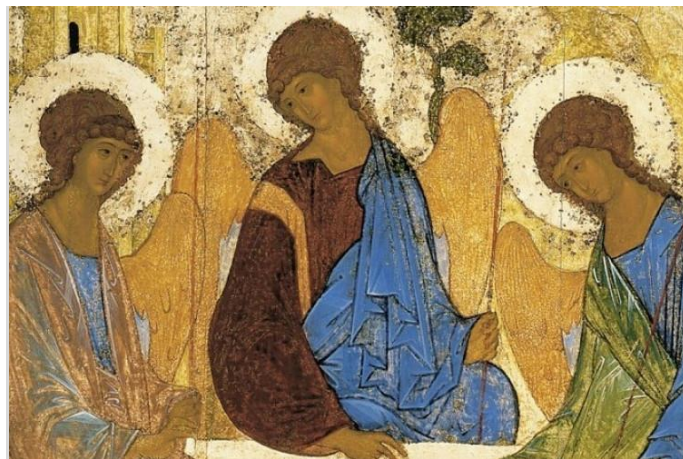

STAUROS

č. 12 jún 2023

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko k sviatku PÄĎESIATNICE

Esencia kresťanstva alebo zbytočná komplikácia?

„Učenie o Najsvätejšej Trojici nemá žiaden vplyv praktický život. Či v jednom Bohu uctieваме tri alebo desať osôb, nič sa tým pre človeka nemení. Jednak tomu nerozumieme, a beztak to neovplyvní morálne pravidlá nášho života.“ Tento výrok Immanuela Kanta sa zaužíval ako opis prístupu západnej teológie k tajomstvu Najsvätejšej Trojice. Aj známy nemecký teológ Karl Rahner bol rovnako presvedčený, že ak by v Bohu neboli tri Osoby, viera mnohých kresťanov by tým neutrpela žiadne následky. Mnohým je vraj prakticky jedno, či veríme v jedného Boha, alebo v jedného Boha v troch Osobách.

V tejto súvislosti si spomínam na jeden zaujímavý rozhovor s istým moslimským veriacim, ktorý ma požiadal, aby som mu polopatisticky vysvetlil naše vnímanie troch Osôb v jednom Bohu. Svoj pokus som začal spomienkou na iného moslima, Slováka, ktorý v rozhovore pre médiá uviedol, že toto bol jeden z hlavných dôvodov, prečo opustil kresťanstvo a konvertoval na islam. Vraj tomu vôbec nerozumel a podľa neho je to len „zbytočne komplikované a na míle vzdialené od bežného života.“

Trojica je dobrou správou pre človeka

Práve tu som nadviazal presne opačným pohľadom. Keď totiž počujem slovné spojenie Najsvätejšia Trojica, tak sa mi v mysli ako prvé vynorí jedno slovo: vzťah. Náš Boh je večný vzťah troch Osôb. Je mi jasné, že to nie je vysvetlenie podstaty Boha. Cestou tejto kategórie vykročil kresťanský Západ, kým Východ sa podľa vzoru „Kapadóckych otcov“ zameral na kategóriu vzťahu. A to je sľubný začiatok: tu sa začína moje priblíženie k Bohu – alebo presnejšie povedané: tu sa začína jeho priblíženie ku mne. Staršia časť Biblie obsahuje názor, že kontakt s Bohom znamenal pre človeka hrozbu smrti. (porov. Ex 33,20) Význam siahodlhých predpisov o čistote, kulte, jedlách spočíval aj v ochrane človeka pri jeho kontakte s nadprirodzeným svetom. Preto je zjavená skutočnosť Presvätej Trojice dobrou správou o tom, že Boh pre mňa nepredstavuje hrozbu. Boh Otec je síce úplne iný ako jeho stvorenie. Ale jeho Syn, Ježiš Kristus sa narodil ako človek a žil tu na zemi, len pár hodín lietadlom od nás. Jeho misia znamená prelom vo vzťahu Boha a človeka. Ľudským jazykom môžeme povedať, že Ježiš Kristus sa k Otcovi do neba nevrátil taký istý, ako z neho prišiel. Vrátil sa domov obohatený o človeka a „prepašoval“ ho tak do neba; v živote Najsvätejšej Trojice je odvtedy človek.

Následky: dar, úloha i skepsa

Tento pohľad na Boha zákonite ovplyvňuje aj pohľad na človeka. Ak na prvých stránkach Biblie čítame, že človek bol stvorený na Boží obraz a jeho podobu, čo to znamená v praxi? Som stvorený na obraz Boha, ktorý je večným vzťahom nesmrteľnej Lásky. Je to presne to, k čomu prišiel už Aristoteles svojimi úvahami, keď o nás povedal, že sme spoločenské bytosti. On len skonštatoval výsledok – povedal to, čo zažívame takmer všetci: že túžime po vzťahoch. Ale nie po hocijakých vzťahoch: hľadáme vzťahy, kde ten druhý pre mňa nebude predstavovať hrozbu; kde sa nemusím báť, či ma ten druhý len využije na svoje ciele. Túžim po vzťahoch lásky, ktorá ma nepohlí, ale umožní mi stať sa najlepšou verziou samého seba. Odkiaľ sa táto túžba vo mne vzala a čo mi hovorí? Kresťan ju dešifruje biblicky: Táto túžba v ňom mu hovorí, že je stvorený na Boží obraz. Samozrejme, existujú aj iné možnosti interpretácie, kde stačí zástupne spomenúť meno ako napríklad Karl Marx a hneď sme v rovine patológie. Podľa neho a následných „izmov“ je táto túžba v človeku spolu s tušením nadprirodzena len „nebezpečnou chorobou, z ktorej sa musí vyliečiť dávkou zdravého rozumu.“

Najznámejšia ikona je pozvaním

Intelekt však nemusí vypínať ani kresťan, ak sa vyberie cestou prvej možnosti. Skôr si na nej položí otázku, ako túto túžbu v sebe vyplniť. Cirkevní otcovia zaujímavo vysvetľujú biblickú poznámku, podľa ktorej sme stvorení nielen na Boží obraz, ale aj podobu. V zmienke o „podobe“ vidia úlohu človeka: Čo najviac sa podobáť Bohu práve vo svojich vzťahoch. V tomto kontexte potom vnímame aj udalosť Päťdesiatnice – Zostúpenie Svätého Ducha, ktorý zostupuje na apoštolov a dáva im novú kvalitu vzťahov. Vieme, že toto zostúpenie sa prejavilo tým, že apoštolí dostali dar hlásať evanjelium v rôznych jazykoch a všetci prítomní im rozumeli. (porov. Sk 2) A túto kvalitu prijíma kresťan od Svätého Ducha – je to kvalita porozumenia na troch úrovniach: porozumieť si navzájom, rozumieť Bohu a rozumieť aj sebe samým. Ježiš Kristus to sám opísal slovami, že Svätý Duch vovedie jeho žiakov do plnej pravdy. (porov. Jn 16,13) Človek prijímajúci dar Svätého Ducha, žije nové, hlboké a pravdivé vzťahy. Túto skutočnosť názorne ilustruje svetovo známa Rublevova ikona Najsvätejšej Trojice z 15. storočia. Okrem početných symbolov, ktoré do nej autor vpísal podľa starozákonnej predlohy návštevy Abraháma (Gn 18), z nej vyčítame dôležitý odkaz: jedno miesto pri „stole Božej lásky“ zostáva voľné. Je to miesto pre človeka. Tam, kde majú ľudia túžbu po skutočných vzťahoch, tam kresťan dostáva, ale aj ponúka odpoveď. Stvorenie na Boží obraz je pre nás darom. Stvorenie na Božiu podobu je pre nás úlohou. Pre náuku o Presvätej Trojici by som kresťanstvo určite neopúšťal. Práve naopak: až vďaka tomuto tajomstvu sa môžem a chcem skutočným kresťanom aj stať.

PETRO-PAVLOVSKÝ PÔST

Predposledné, tretie pôstne obdobie liturgického roka začína v pondelok po Nedeli všetkých svätých a trvá do sviatku sv. apoštolov Petra a Pavla. (29.6.) Svätí otcovia nás požívajú najmä k duchovnému pôstu: „Keď sa postíš, prejavuj to svojimi skutkami. Ako? Zmiluj sa nad chudobným človekom, nezáviď šťastnému, nehľad na ženu, ktorá žiari krásou. Neposť sa pokrytecky; posť sa očami, srdcom, ušami, rukami, všetkými svojimi zmyslami... Zadrž svoje ruky, aby si neprivlastnili to, čo im nepatrí; zadrž svoje nohy, aby nechodili na miesta zábavy; uchráň svoje uši pred počúvaním ohovárania a lži. Nech sa tvoje ústa postia zdržanlivosťou v odsudzovaní iných“. Duchovný pôst je nevyhnutný, pretože bez neho telesný pôst stráca význam. Veď, ako nám hovorí blažený Hieronym, aký zmysel má vysilovať si telo zdržanlivosťou, keď naša duša zahorela pýchou? Akú pochvalu dostaneme za bledosť z pôstu, keď v skutočnosti bledneme od závidi? V čom je cnostné nepiť víno, keď sa opijame hnevom a nenávisťou? Odriekanie si mäsa a rýb neznamená nič, ak ohováraním požierame telo svojho blížneho.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 12. - 18. 6. 2023

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) Veľká večiereň
Piatok	<i>Nášho Najsladšieho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista, Milujúceho ľuď</i> 7:00 Sv. liturgia (slovenská) 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Sobota	ODPUSTOVÁ SLÁVNOSŤ V ŠAŠTÍNE 10:00 Akatist k presvätej Bohorodičke 10:30 Archijerejská sv. liturgia (Šaštín) 17:00 Sv. liturgia (slovenská) následne: <i>veľká večiereň</i>
NEDEĽA	TRETIA PO PÄŤDESIATNICI, 2. hlas 8:00 Utieren (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 12:00 Sv. liturgia (slovenská) 16:00 Sv. liturgia v <i>Lehniciach</i> 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: <i>večiereň</i>

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 19. - 25. 6. 2023

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) * Gorazd
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Ivan, Vasil', panychída
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) <i>Veľká večiereň s lítiou</i>
Sobota	<i>Narodenie úctyhodného a slávneho Pánovho proroka, predchodcu a krstiteľa Jána</i> 8:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 17:00 Sv. liturgia (slovenská) následne: <i>veľká večiereň</i>
NEDEĽA	ŠTVRTÁ PO PÄŤDESIATNICI, 3. hlas 8:00 Utieren (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 12:00 Sv. liturgia (slovenská) 16:00 Sv. liturgia v <i>Bernolákove</i> 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: <i>večiereň</i>

OZNAMUJEME

- V piatok, 16. 6. 23 budeme sláviť odporúčaný sviatok *Nášho Najsladšieho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista, Milujúceho ľudí*. Preto sa v predvečer sviatku pomodlíme večiereň a v deň sviatku budeme sláviť dve sv. liturgie – ráno o 7.00 hod. po slovensky a večer o 17.00 h. v cirkevnej slovančine. V tento deň je zároveň voľnica.
- Odpustová slávnosť v Šaštíne bude v sobotu, 17. 6. 2023. O 10:00 hod. sa začne modlitba akatistu k Presvätej Bohorodičke a o 10:30 hod. archijerejská sv. liturgia v slovenskom jazyku. V rámci odpustu ponúkame aj sprievodný duchovno-relaxačný program s ubytovaním v tamojšom komplexe pri bazilike už od piatka 16. júna 18.00 hod. do nedele 18. júna. Súčasťou programu bude prednáška prof. Evy Grey v sobotu 17. júna o 13:30 hod. na tému: *Rodová ideológia - výzva pre kresťanskú rodinu*. Pre deti a mladých sme na sobotné popoludnie ako pred rokom objednali zábavné atrakcie. V prípade Vášho záujmu, prosíme o vyplnenie formulára <https://forms.gle/xNYU7JE9EBkK8Gch9> do nedele, 11. 6. 23. Tento termín platí aj pre nahlásenie sa na prepravu objednaným autobusom v samotný deň odpustovej slávnosti.
- V nedeľu 18. 6. 23 budeme sláviť sv. liturgiu v chráme sv. Alžbety Uhorskej v Lehniciach so začiatkom o 16:00 hod.
- V sobotu, 24. 6. 23 slávime odporúčaný sviatok *Narodenie Pánovho predchodcu a krstiteľa Jána*. Okrem sv. liturgie o 17:00 hod bude sv. liturgia aj ráno o 8:00 hod. v cirkevno-slovanskom jazyku. V predvečer bude veľká večiereň a v deň sviatku myrovanie.
- V nedeľu, 25. 6. 23 budeme sláviť sv. liturgiu v rímskokatolíckom chráme sv. Štefana Uhorského v Bernolákove so začiatkom o 16.00 hod.
- Kapacita letného eparchiálneho tábora (LET 23) pre deti a mládež je už zaplnená. Je možné prihlásiť sa ešte osobne na pozíciu náhradníka v prípade uvoľnenia miest.
- V pondelok, 5. 6. 23 sme začali Petro-pavlovský pôst, ktorý potrvá až do sviatku sv. Petra a Pavla, 29. júna. V našej miestnej cirkvi síce nie je spojený so zmenou bežnej pôstnej disciplíny, ale v našej eparchii si zasluhuje pozornosť, keďže sv. Peter a Pavol sú naším osobitými patrónmi.
- Prosíme spevu schopných veriacich, aby podľa možností priložili svoj hlas k dobrému dielu a posilnili naše chrámové zbory Kyrillomethodeon a Chrysostomos.

- Pod hlavičkou Košickej eparchie vydalo OZ Byzantinos knihu *Múdrosť na cestu*. Ide o zbierku rozhovorov s duchovnými otcami kresťanského Východu od autora Sergeja Bolšakova. Kúpou knihy za príspevok 8 € môžete podporiť pútnické miesto Klokočov.

ĎAKUJEME

- Katolícke masmédiá sme v nedeľu 28. 5. 23 podporili pri zbierke sumou 745 €. Vyslovujeme vďačné Pán Boh odmeň!
- Bohu známy daroval na podporu farnosti 50 €. Vyslovujeme vďačné „Pán Boh odmeň!“
- Ďakujeme za upratovanie chrámu rod. Mockovej a Žačikovej (3. 6. 23) a rodine Beblavej, Pätoprstej a Rimovej (10. 6. 23)
17. 6. 2023 v rozpise nasledujú: rod. Krajňákova a Telepčákova
24. 6. 2023 sú na rade rod. Obertanova a Susla.
Ďakujeme za Vašu službu.

KONTAKT

- V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte: **osobne:** o. Rastislav Čížik, farár, **tel.:** 0911/400 845

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovní, **tel.:** 0903/946 717